

NATASA AVRAMOVSZKA

A makedón szcéna új költői hangjai

A kiválasztott öt költőnő és öt költő elsősorban két múlt századi generációhoz, a hetvenes és nyolcvanas évekbeli költőgenerációkhoz tartoznak, kivéve a legfiatalabbat, Isztok Ulcsart (aki a 90-es években született). Ezek a költőnők és költők reprezentatív részét képezik a jelenlegi macedóniai fiatal költészet sokkal nagyobb mozaikjának, amely manapság egyfajta modus vivendi költészetet öltött. Azt az életmódot, amely a kölcsönös kommunikáción és barátságon alapszik, mely társadalmi hálózatok túlélésének módja, egyik költői fesztiválról a másikra tartó költői nomadizmus módja, melyben a világhírű költői- és irodalmi negyedekben való tartózkodás adja meg a kreatív alkotás élményét, melyet hol az egyik, hol a másik nemzetközi alap finanszíroz. A poétikai létezésnek ugyanakkor része a menedék keresése, az önmegismerés a világban, a világ elfogadása és megbékélés is vele, a kommunikáció és a közösségek szintjén, a világhoz való tartozás élménye, szemben mindazokkal a társadalmi problémákkal, amelyekkel a fiatalok évtizedek óta együtt élnek: az elbátortalanítás, a járhatatlanság és a reménytelenség, melyek a fő okai annak, hogy nagyszámban hagyják el az országot. Eme új költészeti generáció számára a költészet olyanná vált, hogy túlélje a lerombolt kommunikációs kultúra területét, melyet megtisztítottak az önzetlenségtől és az optimizmustól, és amely elviselhetőbb disszonanciát hozott volna a társadalmi kommunikációban. Számukra a vers vált a kölcsönös elismerés, az összetartozás szimbólumává, mely közös hangzásával építi be a belső mikro-univerzum világába a társadalmi értékeket, és a meghitt szoba élményét, a költői platformon létrejött pusztítás közepette.

E költői hangok jelenléte a kortárs makedón színtéren számos olyan antológiát mutat be, melyeket folyamatosan publikáltak a századfordulótól: *20 fiatal macedón költő* (2000, Lidija Dimkovszka), *Bíbor források* (2006, SVP, Szuzana V. Szpaszovszka), *Anygalok öt szárnyal* (2009, SVP, Szilvana Jovanova), *Lírikus dodekameron* (2012, SVP, Vladimir Martinovszki), *A fiatal avantgárd költészet antológiája* (2012, Phoenix, pr. Elena Prendzsova). Eme antológiák közül néhányat már lefordítottak más nyelvekre, és a fiatal makedón költői szcéna csoportos bemutatása kiegészíti az egyes fiatal költői hangokat az idegen nyelvekre fordításban.

A fiatal szerzők némelyike már felismerhető és jelentős költői nevek a nemzetközi költészetben, valamint jelentős nemzeti és nemzetközi díjak nyertesei, akiknek verseit vagy versesköteteit több nyelvre is lefordították. Lidija Dimkovszka, akit a nemzetközi színtéren regényíróként fordítanak, és Nikola Madzsirov különös hangsúlyt kapnak számos verseskötetük fordításában is. Ők ketten nyitják meg a makedón költészetben a nomadizmus témáját. Ráadásul a hetvenes években született költők (Lidija Dimkovszka, Szuzana Szpaszovszka, Vladimir Martinovszki) a fiatal költők antológiájában az újabb költői hangok szervezői és támogatói is.

A versek napi megjelenése a közösségi hálókon és fiatal hangok új alkotásainak visszhangja azok, amelyek mindenképpen hozzájárultak a hivatalos irodalmi színtéren való jelenlétükhöz és sokkal szélesebb olvasóréteghez biztosítanak hozzáférést. Ezzel nem csak a meg-

erősítik, hanem elsősorban felébresztik a költői impulzust a mindennapi életben, s ez jelentősen hozzájárult az „Asztal projektek” 2014 júniusában létrejött költői estek megalakulásához. Az „Asztal projektek” költészeti felolvasói estek, amelyeken a fiatal költők saját verseiket olvassák fel, valamint olyan kedvenc költőik verseit, akiknek már négy éve havonta egyszer rendszeresen tartottak felolvasást a „Menada” kávézó informális, alternatív színterén, a régi (török) bazárban. Ezeknek az estéknek a kezdeményezői Gyokó Zdraveszki, Frosina Sztojkovszka és Ana Goliszka költők. A közös tapasztalat és a költészet megélésének útján ezek az estek jelentősen hozzájárultak a művészi előadásként érzékelt költészet teremtéséhez és fejlődéséhez, zenei és egyéb előadásokhoz társítva. Az „Asztal projekteknek” a hatása pedig nem más volt, mint hogy a fiatal költők egyedülálló teljesítménye mutatkozott meg a hivatalos szcénával szemben, és különösen nagy hatással voltak a költészet népszerűsítésére a fiatalabb generáció számára és az irodalmi közösségen kívül.

MÁRTÉLYI FALURÉSZLET